

Temat 2. (0–35)**Człowiek w poszukiwaniu swojego miejsca na ziemi.**

W pracy odwołaj się do:

- wybranej lektury obowiązkowej
- sensu wiersza *Pan Cogito – powrót* Zbigniewa Herberta
- wybranych kontekstów.

Zbigniew Herbert

Pan Cogito – powrót

1

Pan Cogito
postanowił wrócić
na kamienne łono
ojczyzny

decyzja jest dramatyczna
pożaluje jej gorzko

nie może jednak dłużej
znieść zwrotów kolokwialnych
– *comment allez-vous*
– *wie geht's*
– *how are you*¹

pytania z pozoru proste
wymagają zawilej odpowiedzi

Pan Cogito zrywa
bandaże życzliwej obojętności
przestał wierzyć w postęp
obchodzi go własna rana

wystawy obfitości
napawają go złudzeniem

przywiązał się tylko
do kolumny doryckiej
kościółka San Clemente
portretu pewnej damy
książki której nie zdążył przeczytać
i paru innych drobiazgów

a zatem wraca

widzi już
 granicę
 zaorane pole
 mordercze wieże strzelnicze
 gęste zarośla drutu

bezszelestne
 drzwi pancerne
 zamykają się wolno za nim

i już
 jest
 sam
 w skarbcu
 wszystkich nieszczęść

2

więc po co wraca
 pytają przyjaciele
 z lepszego świata

mógłby tutaj pozostać
 jakoś się urządzić

ranę powierzyć
 chemicznym wywabiaczom
 zostawić w poczekalni
 wielkich portów lotniczych
 więc po co wraca
 – do wody dzieciństwa
 – do splątanych korzeni
 – do uścisku pamięci
 – do ręki twarzy
 spalonych na rusztach czasu
 pytania z pozoru proste
 wymagają zawitej odpowiedzi
 może Pan Cogito wraca
 żeby dać odpowiedź
 na podszepty strachu
 na szczęście niemożliwe
 na uderzenie zniecka
 na podstępne pytanie

[1983]

Zbigniew Herbert, *Pan Cogito – powrót*, [w:] tegoż, *Raport z oblężonego miasta*, oprac. Małgorzata Mikołajczak, Wrocław 2019.

¹ Comment allez-vous (franc.), wie geht's (niem.), how are you (ang.) – zwroty grzecznościowe, które znaczą 'jak się pan/pani miewa?'